

Izveštaj sa prezentacije rezultata istraživanja

U petak, 21. oktobra 2016. godine u biblioteci „Nikola Pašić“ u Beogradu održana je Prezentacija rezultata istraživanja „Analiza regulatornog okvira preduzetništva tri najperspektivnije delatnosti, sa predlogom pojednostavljenja poslovanja za mlade preduzetnike“ koje je sproveo tim istraživača iz Ekonomskog instituta u Beogradu. Naručilac istraživanja je Ministarstvo omladine i sporta, a partneri su Republički sekretarijat za javne politike, organizacija Helvetas (ispred Švajcarske agencije za razvoj i saradnju) i Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije.

Osnovni cilj istraživanja je sagledavanje uslova u kojima se mladi u Srbiji bave preduzetništvom i obezbeđivanje osnove za kreiranje javnih politika kako bi se stvorili povoljniji uslovi za razvoj omladinskog preduzetništva i smanjenje nezaposlenosti mladih. Poseban akcenat stavljen je na tri delatnosti za koje se procenjuje da imaju veliki potencijal rasta: informaciono-komunikacione tehnologije, kreativne industrije i usluge u poljoprivredi.

Nezaposlenost mladih predstavlja jedan od ozbiljnih problema kako u zemljama EU, tako i u Srbiji. Prema podacima Eurostata iz juna 2016. godine, stopa nezaposlenosti mladih (starosti 15-24 godine) u EU iznosi 18,5%, dok je stopa opšte nezaposlenosti 8,6%. Stopa nezaposlenosti mladih je posebno visoka u Grčkoj (47,4%), Španiji (45,8%), Italiji (40,3%), Hrvatskoj (38,90%) i Portugalu (31,9%), dok je najniža u Malti (6,9%) i Nemačkoj (7,2%). Prema Anketi o radnoj snazi Republičkog zavoda za statistiku, stopa nezaposlenosti mlade populacije (starosti 15-24 godine) u drugom kvartalu 2016. godine je iznosila 36,1%, što je duplo više nego opšta stopa nezaposlenosti koja je iznosila 15,2%. Od ukupnog broja zaposlenih mladih u Srbiji, gotovo 80% radi kod poslodavca za platu, 11,5% radi bez zarade kao pomažući članovi domaćinstva, dok je samo 7,8% mladih samozaposleno (30.900).

Nalazi studije su upotpunjeni kroz predloge mladih preduzetnika iz različitih krajeva Srbije koji su učestvovali u fokus grupama, kao i kroz mišljenja stručnjaka iz oblasti relevantnih za istraživanje.

Učesnici u fokus grupama su kao generalne probleme sa kojima se suočavaju u poslovanju naveli: nedovoljno razvijenu preduzetničku kulturu, nedostatak razumevanja i podrške sredine, nedostatak preduzetničkih znanja i veština, nerazvijenu finansijsku podršku i visoko opterećenje fiskalnim i parafiskalnim nametima. Kao odgovor na identifikovane probleme, definisane su opšte i specifične mere koje bi mogle da doprinesu razvoju preduzetništva mladih u zemlji.

Jedna od ključnih mera koja bi imala dugoročne pozitivne efekte u razvoju preduzetništva mladih jeste dalji razvoj neformalnog preduzetničkog obrazovanja kroz model „Učeničke kompanije“ u svim srednjim školama. Model „Učenička kompanija“ se bazira na razvoju osmišljene kompanije od strane učenika i njen prolazak kroz sve faze životnog ciklusa, čime učenici stiču praktična znanja i veštine.

Kako bi se razvila finansijska podrška, predloženo je usvajanje posebnog Zakona o rizičnim fondovima, čime bi se omogućilo normativno regulisanje investiranja putem *venture* kapitala, „investicionih anđela“ i sl. Ukazano je na potrebu donošenja Zakona o mikrofinansiranju, kao i drugih mera poput poreskog izuzimanja plaćanja poreza na dobit za investicije u tehnološke startup-ove i inovativne firme, uvođenje poreskih kredita za investicije u istraživanje i razvoj, kao i poreskih podsticaja u vidu neoporezivanja profita usmerenog u rizične investicije i sl.

Kako bi se smanjio broj mladih preduzetnika koji posluju u „sivoj zoni“, predloženo je nekoliko stimulaturnih mera poreskog tretmana koje bi se primenjivale u ograničenom periodu neposredno nakon prvog registrovanja posla. Tako je predloženo ukidanje obaveze plaćanja doprinosa (sa ograničenjima da ne bi došlo do zloupotrebe) svim mladim preduzetnicima koji ne isplaćuju ličnu zaradu i koji se oporezuju po osnovu dobiti, smanjenje poreza na dohodak i socijalnih doprinosa za radna mesta kreirana u novoosnovanim firmama mladih preduzetnika (npr. do godinu dana) i uvođenje poreskog kredita za poreze i doprinose na plate (npr. za prve dve godine rada) novoosnovane firme mladog preduzetnika.

Ukazano je na potrebu da se praktično omogući primena savremenih i globalno prepoznatljivih sistema elektronske trgovine, kao što je *PayPal*. Ekonomski institut je, u tom smislu, kao najbolje rešenje predložio izmenu Zakona o deviznom poslovanju, tako da se građanima Srbije omogući devizno plaćanje putem interneta, a kao prelazno rešenje može biti uvođenje zakonske uredbe kojom bi se izjednačile transakcije putem interneta sa bankarskim transakcijama ili definisalo izuzeće od zakona za plaćanje u devizama za onlajn transakcije.